

A close-up photograph of a green leaf with several water droplets on its surface, creating a textured and fresh appearance.

CURSO DE SANEAMENTO AUTÓNOMO

Caracterización das augas
residuais

CARACTERIZACIÓN DAS AUGAS RESIDUAIS

AUGA

Recurso renovable pero totalmente dependente do estado de cada unha das fases do ciclo hidrolóxico.

Polaridade:

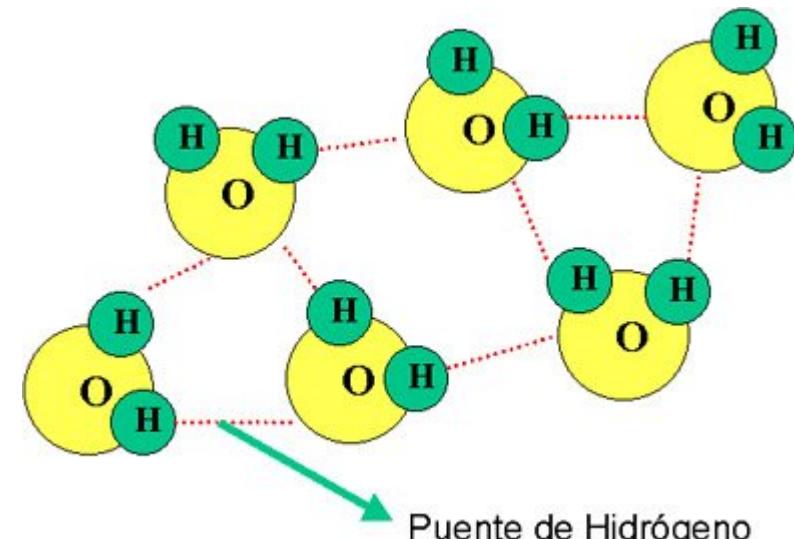
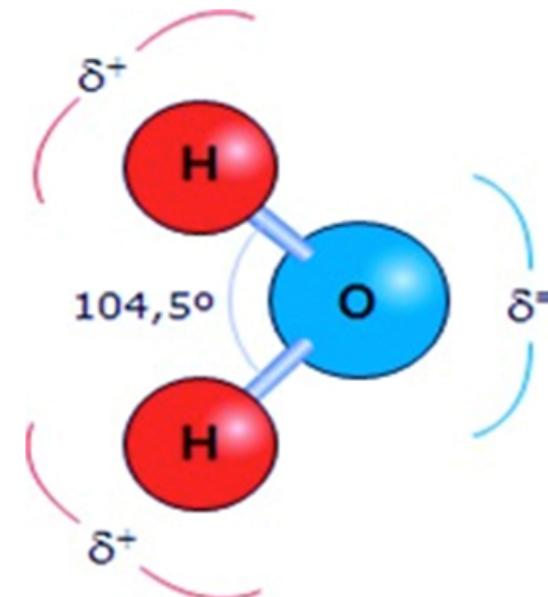
Disolvente de sales e outras substancias polares e iónicas pero mal disolvente de gases e substancias non polares como graxas e aceites..

Solubilidade:

Gases disoltos (O_2); difusión lenta

Tabla 1.- Rangos de concentración de oxígeno disuelto y consecuencias ecosistémicas frecuentes.

[OD] mg/L	Condición	Consecuencias
0	Anoxia	Muerte masiva de organismos aerobios
0-5	Hipoxia	Desaparición de organismos y especies sensibles
5-8	Aceptable	[OD] adecuadas para la vida de la gran mayoría de especies de peces y otros organismos acuáticos.
8-12	Buena	
>12	Sobresaturada	Sistemas en plena producción fotosintética.

CARACTERIZACIÓN DAS AUGAS RESIDUAIS

CARACTERIZACIÓN DAS AUGAS RESIDUAIS

EUTROFIZACIÓN:

Aumento da Concentración de Nutrientes nun ecosistema acuático

Efectos:

- Incremento da produtividade das plantas verdes (organismos autótrofos e fotosintéticos).
- Incremento de temperaturas
- Diminución dos recursos de oxíxeno da auga
- Incremento do crecemento das algas
- Redución do nivel e variedade de vida de peixes e animais

CARACTERIZACIÓN DAS AUGAS RESIDUAIS

EUTROFIZACIÓN:

Aumento da Concentración de Nutrientes nun ecosistema acuático.

Etapas:

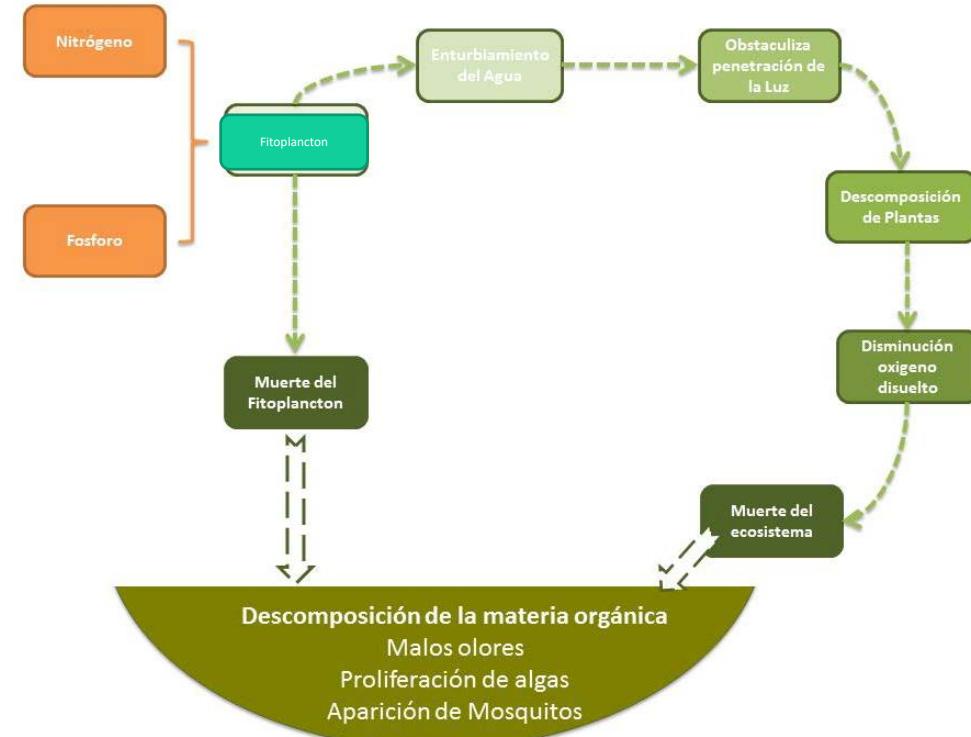
1º proliferación de fitoplancto.

Un exceso de nitratos e fosfatos eleva a producción primaria de fitoplancto, prodúcese un turbamento das augas. Este turbamento provoca a morte da vexetación imposibilitando a realización da fotosíntese.

2º Degradación aerobia da materia orgánica.

A poboación de plancto acada unha densidade máxima e morre, depositándose no fondo do leito, dando lugar á formación de detritos orgánico. O detritos orgánico é descompuesto por bacterias aerobias que esgotan o oxíxeno do medio, Reducindo a capacidade autodepuradora das augas.....

Provase a situación de ANOXIA que resulta na morte de peixes e se inicia unha fase na que predominan os organismos anaerobios

CARACTERIZACIÓN DAS AUGAS RESIDUAIS

CARACTERIZACIÓN DAS AUGAS RESIDUAIS

A CONTAMINACIÓN DAS AUGAS

Vertido de residuos sólidos ou líquidos, deposito de materiais ou calquera acción susceptible de causar deterioro ou incrementar o grado do mesmo na calidad das augas, modificando as súas características físicas, químicas, biolóxicas e bacteriolóxicas. A auga contaminada é inaceptable para o uso pretendido.

"Considerase vertidos os que se realicen directa ou indirectamente nas augas continentais, así como no resto do DPH, calquera que sexa o procedemento ou técnica empregada".

RDL 1/2001 TRLA e art.245 do Regulamento do DPH

CARACTERIZACIÓN DAS AUGAS RESIDUAIS

CONCEPTO DE HABITANTE EQUIVALENTE

Habitante equivalente [H-eq.] é unha unidade de medida ou unidade patrón de medición da contaminación biodegradable presente nas augas residuais

Directiva 91/271: Define H-eq como a "Carga orgánica biodegradable con unha DBO₅ de 60gr de O₂/Día"

$$\text{Población equivalente} = \frac{\text{Caudal (m}^3\text{-}1) \times \text{Concentración DBO}_5 (\text{mg DBO}_5 \text{ L}^{-1})}{60 (\text{g DBO}_5 \text{ d}^{-1})}$$

CARACTERIZACIÓN DAS AUGAS RESIDUAIS

A CONTAMINACIÓN DAS AUGAS

VERTIDO DIRECTO:

Emisión directa de contaminantes as augas continentais ou descarga de contaminantes nas augas subterráneas mediante inxección directa.

VERTIDO INDIRECTO:

Realizados a través de redes de colectores municipais ou os realizados mediante infiltración a través do solo ou subsolo (Tratamentos solo-acuífero).

CARACTERIZACIÓN DAS AUGAS RESIDUAIS

A CONTAMINACIÓN DAS AUGAS

TIPO DE VERTIDO	DESTINO	ÓRGANO COMPETENTE	
		Cuencas intercomunitarias	Cuencas intracomunitarias
DIRECTO	aguas superficiales (cauces, canales de riego, subterráneas, etx.) o cualquier otro elemento del DPH	Organismos de cuenca	Administración hidráulica autonómica
	aguas subterráneas	Organismos de cuenca	Administración hidráulica autonómica
INDIRECTO	aguas superficiales (azarbes y canales de desagüe)	Organismos de cuenca	Administración hidráulica autonómica
	aguas superficiales (red de alcantarillado o de colectores)	Órgano autonómico o local competente	Órgano autonómico o local competente
	aguas subterráneas	Organismos de cuenca	Administración hidráulica autonómica
TODOS	aguas costeras y de transición (dominio-público marítimo-terrestre)	Órganos Autonómicos	Administración hidráulica autonómica

CARACTERIZACIÓN DAS AUGAS RESIDUAIS

EFEKTOS DOS VERTIDOS NO MEDIO RECEPTOR

- 1]APARICIÓN DE LODOS E FLOTANTES:
- 2]ESGOTAMENTO DO OSÍXENO DA AUGA:
- 3]APORTE DE NUTRIENTES:
- 3]DANOS A SAÚDE PÚBLICA:

CARACTERIZACIÓN DAS AUGAS RESIDUAIS

O Real Decreto-Lei 11/95 que traspón a directiva 91/271/CEE relativa a depuración das augas residuais urbanas establece as seguintes definicións:

Augas residuais urbanas:

Augas residuais domésticas ou a mestura destas coas augas residuais industriais e pluviais.

Augas residuais domesticas:

Augas residuais procedentes de vivenda e servizos, xeradas principalmente polo metabolismo humano e as actividades domésticas.

Augas residuais industriais:

Augas procedentes de calquera actividade de comercio ou industrial que non sexan domesticas ou pluviais.

CARACTERIZACIÓN DAS AUGAS RESIDUAIS

Augas residuais domesticas:

Augas grises:

- Augas de cociña
Sólidos, Materia orgánica, graxas e sales
- Augas de lavadora
Deterxentes e nutrientes
- Augas de baño
Xabón, xel , xampú (AXENTES TENSIOACTIVOS OU SURFACTANTES (SURFACE ACTIVE AGENT))

Augas negras:

- procedentes do metabolismo humano
Sólidos, materia orgánica, sales, nutrientes, organismos patóxenos.

CARACTERIZACIÓN DAS AUGAS RESIDUAIS

Augas residuais industriais:

Altamente variables e dependentes da actividade industrial, poden ser biodegradables ou non.

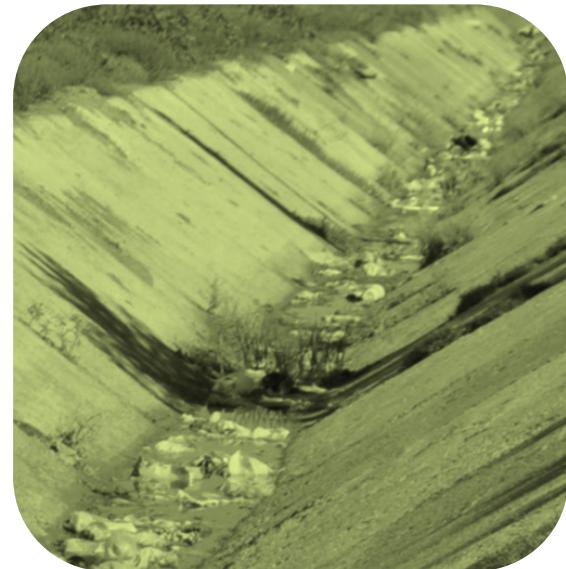
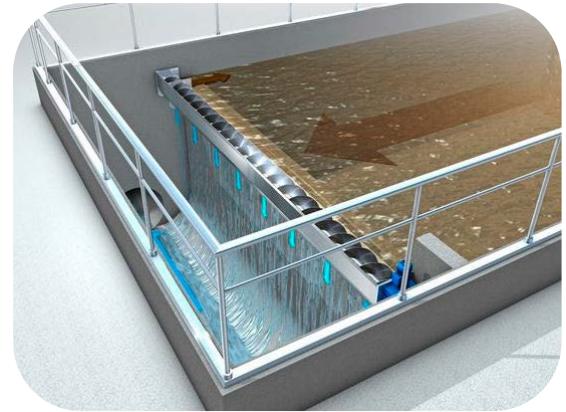

CARACTERIZACIÓN DAS AUGAS RESIDUAIS

Augas pluviais:

En función do tipo de núcleo, poden ser augas moi contaminadas mediante contaminación difusa:

- Residuos animais. *Bacterias, virus (patóxenos antrópicos) e nutrientes.*
- Basura.
- Trafico rodado. *Plomo e zinc, aceites e lubricantes, gas oíl , gasolina...*
- Erosión de pavimentos.
- Desgaste e corrosión das edificacións.
- Actividades agrícolas e de xardín. *Fertilizantes, pesticidas, herbicidas*
- Sales das xeadas . *Cloruros e plomo*
- Superficies non protexidas en solares sen edificar ou abandonados.
- Terreos en obras.

CARACTERIZACIÓN DAS AUGAS RESIDUAIS

PARAMETROS DE CARACTERIZACIÓN DAS AUGAS RESIDUAIS URBANAS:

Aceites e graxas

Sólidos en suspensión (SS ou MES)

- Sedimentables
- Non sedimentables (Coloidais)

Substancias que demandan osixeno

- Demanda Bioquímica de Osixeno ós 5 días (DBO5)
- Demanda Química de Osixeno (DQO)

Nitróxeno

Fósforo

Organismos patóxenos

CARACTERIZACIÓN DAS AUGAS RESIDUAIS

PARAMETROS DE CARACTERIZACIÓN DAS AUGAS RESIDUAIS URBANAS:

Sólidos en suspensión (SS ou MES)

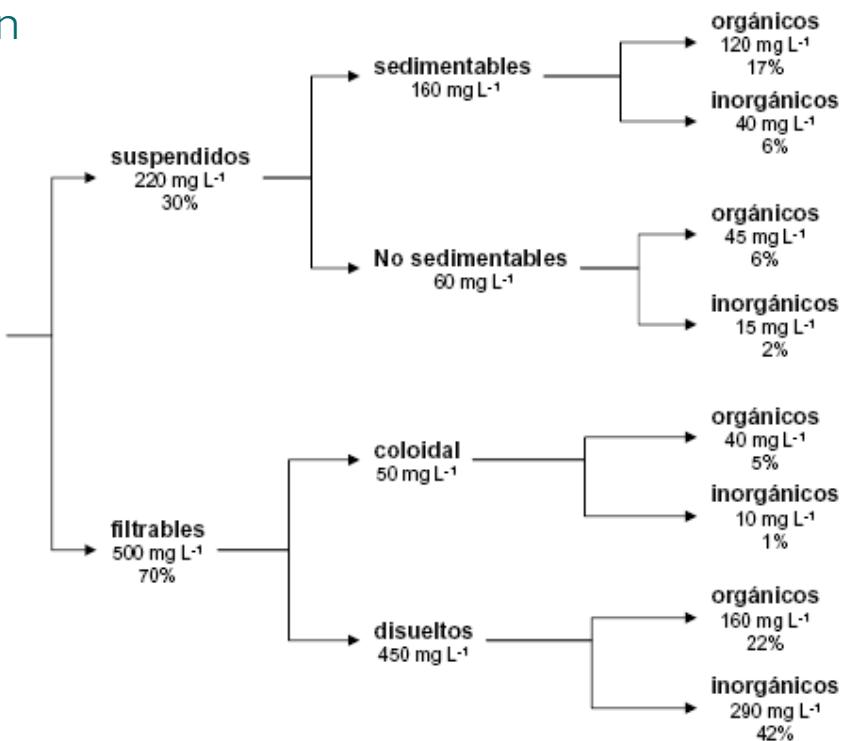
Sólidos en suspensión (SS) ou Materia en Suspensión (MES): Son sólidos visibles que son retidos por filtros. Clasifícanse en Sólidos Sedimentables ou non sedimentables (Compostos Coloidais).

Sólidos Sedimentables: Son capaces de flotar ou decantar coa auga en reposo, son eliminados facilmente mediante procesos físicos ou mecánicos.

Sólidos Coloidais: Non sedimentan nin flotan cando a auga está parada. Non son eliminables por métodos físicos ou mecánicos, sendo necesario un proceso de coagulación y floculación.

Sólidos Orgánicos: (50-80 %) Son proteínas, carbo-hidratos, graxas. Poden degradarse biolóxicamente.

Sólidos Inorgánicos: (20-50 %) Están constituídos por gravas, arxillas, areas, metais...

CARACTERIZACIÓN DAS AUGAS RESIDUAIS

PARAMETROS DE CARACTERIZACIÓN DAS AUGAS RESIDUAIS URBANAS: SUBSTANCIAS QUE DEMANDAN OSÍXENO

Demanda Bioquímica de Osíxeno ós 5 días (DBO5).

Parámetro empregado en augas residuais para determinar a degradación biolóxica da materia oxidable. Expressa a cantidade de osíxeno necesaria para degradar as materias orgánicas residuais por medio de microorganismos aerobios , durante un período de tempo de incubación de 5 días.

Demanda Química de Osíxeno (DQO)

Medida da cantidade de osixeno necesaria para oxidar as sustancias presentes nas augas residuais. Non diferencia entre MO biodegradable e MO non biodegradable.
DQO decantada. Non se ten en conta a DQO correspondente coa materia decantada
DQO total. Superior a DQO decantada, a total corresponde co total da mostra.

Relación de biodegradabilidade:

DBO5/DQO <0.2 AUGA POUCO BIODEGRADABLES, DE NATUREZA INORGANICA

DBO5/DQO >0.4 AUGA BIODEGRADABLE

DBO5/DQO>0.6 AUGA MOI BIODEGRADABLE, DE NATUREZA ORGÁNICA.

CARACTERIZACIÓN DAS AUGAS RESIDUAIS

PARAMETROS DE CARACTERIZACIÓN DAS AUGAS RESIDUAIS URBANAS: NUTRIENTES:

• Nitróxeno

Nitróxeno Orgánico Nitróxeno orgánico(N.org.) presente en proteínas e ácidos nucleicos das ureas

Nitróxeno amoniacial Ión Amonio: NH4+

Nitrito NO₂-

Nitrato NO₃-

Nitróxeno total (Kjeldal)= N.org.+ NH4 (indicador de calidad das augas depuradas)

• Fósforo

Ortofosfatos solubles

Facilmente precipitables, poden proceder directamente dos vertidos ou ser resultado da degradación dos polifosfatos orgánicos o inorgánicos. –

Polifosfatos: Orgánicos o inorgánicos.

Poden degradarse en ortofosfatos, o ben permanecer inertes. Poden estar en disolución o en suspensión mais ou menos sedimentable.

CARACTERIZACIÓN DAS AUGAS RESIDUAIS

**PARAMETROS DE CARACTERIZACIÓN DAS AUGAS RESIDUAIS URBANAS:
CONTAMINACIÓN MICROBIOLÓXICA:**

- COLIFORMES FÉCALES.
- COLIFORMES TOTALES.
- ESTREPTOCOCOS.

CONTENIDO MÁXIMO PERMITIDO DE COLIFORMES FÉCALES (NMP/100ml)	USO
1000	Riego
1000	Protección de Vida Acuática Agua Dulce
240	Protección de Vida Acuática, Aguas Costeras

CARACTERIZACIÓN DAS AUGAS RESIDUAIS

PARAMETROS DE CARACTERIZACIÓN DAS AUGAS RESIDUAIS URBANAS:

Parámetro	Rango habitual
Sólidos en Suspensión (mg/l)	150 – 300
DBOs ₅ (mg/l)	200 – 300
DQO (mg/l)	300 – 600
Nitrógeno (mg N/l)	50 – 75
Fósforo (mg P/l)	15 – 20
Grasas (mg/l)	50 – 100
Coliformes Totales (UFC/100 ml)	10 ⁶ – 10 ⁷

4. RESULTADOS ANALÍTICOS.

EDAR [M1: Entrada

M2: Salida]

Parámetro	Unidades	Muestras		Valores máximos (Aut.vertido)
		M1	M2	
Sólidos en suspensión	mg/l	44,8	12,6	35
DBO ₅	mg O ₂ /l	117,0	21,1	25
DQO total	mg O ₂ /l	172	116	125
Aceites y grasas*	mg/l		< 5,0	25
Detergentes*	mg/l		0,87	3

DATOS DE IDENTIFICACIÓN DE LA MUESTRA:**NATURALEZA:** Agua residual**F. TOMA MUESTRA:** 31/08/16**REF. CLIENTE:** Entrada EDAR**F. RECEPCIÓN:** 01/09/16**OBSERVACIONES:** Tomado por Laboratorio

S.A. de Obras y Servicios Copasa Coristanco-E.D.A.R. Vilaverde

Muestra entregada por personal de S.A Obras y Servicios Copasa a personal de Applus Norcontrol.

Se filtra la muestra para la realización de los análisis de DQO y DB05.

ANALISIS FISICO/QUIMICO**Inicio** 01/09/16   **Fin** 06/09/16

	Parametro	Unidades	Resultado
1	D.B.O5	(mg/l)	134 ± 21
2	Sólidos en suspensión	(mg/l)	492 ± 30
3	D.Q.O.	(mg/l)	254 ± 30

DATOS DE IDENTIFICACIÓN DE LA MUESTRA:**NATURALEZA:** Agua residual**F. TOMA MUESTRA:****REF. CLIENTE:** Entrada EDAR**F. RECEPCIÓN:** 28/10/16**OBSERVACIONES:** Entregado por Cliente

S.A. de Obras y Servicios Copasa Coristanco-E.D.A.R. Vilaverde

Muestra entregada por personal de S.A Obras y Servicios Copasa a personal de Applus Norcontrol.

Se filtra la muestra por 0,45 µm para la realización de los análisis de DQO y DB05.

ANALISIS FISICO/QUIMICO**Inicio** 28/10/16   **Fin** 10/11/16

	Parametro	Unidades	Resultado
1	D.B.O5	(mg/l)	657 ± 66
2	Sólidos en suspensión	(mg/l)	648 ± 39
3	D.Q.O.	(mg/l)	1000 ± 120

DATOS DE IDENTIFICACIÓN DE LA MUESTRA:**NATURALEZA:** Agua residual**F. TOMA MUESTRA:** 30/11/16**REF. CLIENTE:** Salida**F. RECEPCIÓN:** 30/11/16**OBSERVACIONES:** Entregado por Cliente

S.A. de Obras y Servicios Copasa Coristanco-E.D.A.R. Vilaverde

Muestra entregada por personal de S.A Obras y Servicios Copasa a personal de Applus Norcontrol.

Se filtra la muestra por 0,45 µm, para la realización del análisis de DQO y DB05.

ANALISIS FISICO/QUIMICO**Inicio 30/11/16 Fin 07/12/16**

	Parametro	Unidades	Resultado
1	D.B.O5	(mg/l)	11 ± 2
2	Sólidos en suspensión	(mg/l)	5.4 ± 0.6
3	D.Q.O.	(mg/l)	47.1 ± 9.9

Referencia de las muestras.

<u>Matriz:</u> Aguja residual	M1	Entrada integrada
	M2	Entrada puntual
EDAR Cervo	M3	Salida integrada
	M4	Salida puntual

Resultados de los Análisis.

Parámetro	Unid	Muestra		Método	
		M1	M3		
pH	Uds. de pH	7,1	6,9	PE-04	Electrometría
Conductividad a 20°C	µS/cm	3.215	285	PE-04	Electrometría
DBO ₅	mg O ₂ /l	73,6	23,3	PE-02	Oximetría
DQO	mg O ₂ /l	109	34	PE-01	Volumetría
Sólidos en suspensión	mg/l	62,9	5,6	PE-06	Gravimetría
Nitrógeno total ⁽¹⁾	mg N/l	14,8	13,6	PE-79	Analizador N
Fósforo total ⁽¹⁾	mg P/l	1,3	1,4	PE-07b	Espectrofot. VIS

Parámetro	Unid	Muestra		Método	
		M2	M4		
Coliformes totales ⁽¹⁾	UFC/100 ml	1.200.000	412.000	PE-49	Filtración por membrana
Coliformes fecales ⁽¹⁾	UFC/100 ml	220.000	104.000	PE-50	Filtración por membrana
Estreptococos fecales ⁽¹⁾	UFC/100 ml	140.000	96.000	PE-52	Filtración por membrana

UFC: Unidades Formadoras de Colonias

Santiago de Compostela a 24 de enero de 2013

Fdo.: Miguel González Castromil
Jefe de Laboratorio
Químico colegiado nº18.450

Medio receptor [M3: 50m aguas arriba

M4: 50m aguas abajo]

Parámetro	Unidades	<i>Muestras</i>	
		M3	M4
pH	Uds. de pH	6,9 a 20,4°C	6,9 a 19,9°C
Oxígeno disuelto (<i>in situ</i>)	mg O ₂ /l	10,46	10,60
DBO ₅	mg O ₂ /l	< 14,0	< 14,0
Sólidos en suspensión	mg/l	< 2,0	< 2,0

Santiago de Compostela a 06 de junio de 2016

InDrops
Fdo.: La Miguez González y

Medio receptor [M3: 50m aguas arriba   M4: 50m aguas abajo]

Parámetro	Unidades	Muestras	
		M3	M4
pH	Uds. de pH	6,6 a 20,7°C	6,9 a 20,6°C
Oxígeno disuelto (<i>in situ</i>)	mg O ₂ /l	10,16	10,27
DBO ₅	mg O ₂ /l	< 14,0	< 14,0
Sólidos en suspensión	mg/l	2,5	3,2
Coliformes totales*	NMP/ 100ml	4.611	19.863
Coliformes fecales*	NMP/ 100ml	663	2.187
Estreptococos fecales*	NMP/ 100ml	74	282

Santiago de Compostela a 01 de junio de 2015